

ತೈತ್ತಿರೀಯ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ

ಡಾ. ವಿ. ಶ್ರೀಮತಿ

ವೈದಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿಖರಪ್ರಾಯವಾಗಿರುವ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಉಪನಿಷತ್ತೇ ತೈತ್ತಿರೀಯ ಉಪನಿಷತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬ್ರಹ್ಮತತ್ತ್ವ, ಆನಂದಮೀಮಾಂಸೆಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಶಿಕ್ಷೆ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಸಾಮಾಜಿಕ ರೀತಿನೀತಿಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ನೈತಿಕ ಬದುಕಿನ ಒಳನೋಟವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಈ ಉಪನಿಷತ್ತನ್ನು ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ಲೇಖಕಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು. ಅವರು ಧರ್ಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಅನೇಕ ಉತ್ತಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೃಷ್ಣ ಯಜುರ್ವೇದಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವುದು ತೈತ್ತಿರೀಯ ಉಪನಿಷತ್ತು. ತೈತ್ತಿರೀಯ ಆರಣ್ಯಕದ ಏಳು, ಎಂಟು ಹಾಗೂ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಾದ ಶೀಕ್ಷಾವಲ್ಲಿ, ಆನಂದವಲ್ಲಿ, ಭೃಗುವಲ್ಲಿಗಳೇ ತೈತ್ತಿರೀಯ ಉಪನಿಷತ್ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಎಲ್ಲ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳೂ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಮತ್ತು ಆತ್ಮ ಎಂಬ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿವೆ. ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ತತ್ತ್ವವನ್ನರಿಯಬೇಕಾದರೆ ಈ ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳ ಅರಿವು, ಜ್ಞಾನ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾದುದು. ಅಂತೆಯೇ ತೈತ್ತಿರೀಯ ಉಪನಿಷತ್ತು ಸಹ ಬ್ರಹ್ಮ ಮತ್ತು ಆತ್ಮ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಅದರೊಡನೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಗಳಿಂದಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ ಈ ಉಪನಿಷತ್ತು.

ಕೇವಲ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿನ ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿ ಜನರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡಿರುವುದು ಲೌಕಿಕ ಬದುಕಿಗೆ ನೀಡಿರುವ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಲೌಕಿಕ ಜೀವನ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ, ಸ್ವಾರ್ಥರಹಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಾಧನೆ ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ತತ್ತ್ವ ಇಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ.

ಸ್ವರಸಹಿತ ಉಚ್ಚರಿಸಲು ತೈತ್ತಿರೀಯ ಉಪನಿಷತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಉದಾತ್ತ, ಅನುದಾತ್ತ, ಸ್ವರಿತಾದಿ ಸ್ವರಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಉಪನಿಷತ್ತಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿರುವುದು ವಿಶೇಷ. ಬೇರೆಯಾವ ಉಪನಿಷತ್ತನ್ನೂ ಈ ರೀತಿ ಸ್ವರಸಹಿತ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ.

ತೈತ್ತಿರೀಯ ಉಪನಿಷತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ತನ್ನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವಾಕ್ಯದ ತತ್ತ್ವವನ್ನೂ, ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಆ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪದಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯ ಕ್ರಮ ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ವಿಷಯಗಳ ನಿರೂಪಣೆಯಿಂದಲೇ ಈ ಉಪನಿಷತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಗುರು-ಶಿಷ್ಯರಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಶಾಂತಿಮಂತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸಿದ ನಂತರ 'ಶೀಕ್ಷಾಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಃ...' ಎಂದು ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯೇ ಪ್ರಧಾನ. ಬರವಣಿಗೆಯ ಸೌಕರ್ಯವು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರಿಂದ ಗುರುವಿನ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಬಂದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಶಿಷ್ಯನು ತನ್ನ ಕಿವಿಯ ಮೂಲಕ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸ ಬೇಕಿತ್ತು. ಉಚ್ಚಾರಣೆಯು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾದರೆ ಅರ್ಥವು ಹೊಂದುವು ದಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥವನ್ನರಿಯದೆ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗಲೀ, ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡಿ ವರ್ಣ, ಸ್ವರ, ಮಾತ್ರ, ಬಲ, ಸಾಮ ಮುಂತಾಗಿ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ವಿಷಯಗಳೇ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಒಂದು ತತ್ತ್ವವನ್ನರಿಯಬೇಕಾದರೆ ಆ ವಿಷಯದ ಜ್ಞಾನ ವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಂದರೆ ಗುರು; ಆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬಯಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಂದರೆ ಶಿಷ್ಯ—ಇಬ್ಬರೂ ಮುಖ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವಾಗ ಅಥವಾ ಕಲಿಯುವಾಗ, ದೇಹ -ಮನಸ್ಸು-ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕು. ದೇಹ ಪೋಷಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಆಶನ-ವಸನಗಳೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ಹಣವೂ ಇಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಗುರುವು ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಉತ್ತಮವಾಗಿರಲಿ, ಯೋಗ್ಯರಾದ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತನ್ನ ಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಂತಾಗಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದನ್ನು ಉತ್ತಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು. ಹಾಗಾಗಿ ಶಿಷ್ಯರು ಬೇಕು, ಆ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಸಲಹಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಆಹಾರಾದಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಗುರುವು ಪೂರ್ಣಮನಸ್ಸನ್ನು ವಿದ್ಯಾದಾನದಲ್ಲೇ ತೊಡಗಿಸಬಲ್ಲ. 'ಶರೀರಮಾದ್ಯಂ ಖಲು ಧರ್ಮಸಾಧನಮ್' ಎಂಬ ಮಾತಿನಂತೆ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು ಶರೀರವನ್ನೂ ಪೋಷಿಸಬೇಕಾ ಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಗುರುವು—'ವಾಸಾಗ್ಂಸಿ ಮಮ ಗಾವಶ್ಚ ಅನ್ನ ಪಾನೇ ಚ ಸರ್ವದಾ..', 'ಆಮಾಯಂತು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಃ ಸ್ವಾಹಾ ...' ಮುಂತಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವರು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಿ ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಗುರುವಿನ ವಿಶಾಲ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಒಂದು ಜಾತಿ, ಪಂಥ, ಪ್ರದೇಶ ಎಂಬ ಸಂಕುಚಿತ ಭಾವನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಯೋಗ್ಯ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುವುದು 'ವಸುದೈವ ಕುಟುಂಬಕಮ್' ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ಇದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮವು ಮುಂದಿನ ಮೂರು ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೂ ತಳಹದಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗ ದರ್ಶನ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು, ಗುರುಕುಲದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿ ಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ, ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ವನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ, ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಯೋಗ್ಯ

ಪ್ರಜೆಯಾಗಿ ಬಾಳಲು ಬೇಕಾದ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಗುರು ಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಶೀಕ್ಷಾವಲ್ಲಿಯ ಕೊನೆಯ ಭಾಗವಾದ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅನುವಾಕದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮದಿಂದ ತೆರಳುವ ಶಿಷ್ಯ ನಿಗೆ ಗುರುವು ನೀಡುವ ಉಪದೇಶ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ವಾದುದು. 'ಸತ್ಯಂ ವದ ಧರ್ಮಂ ಚರ...' ಮುಂತಾಗಿ ಆ ಶಿಷ್ಯನು ಉತ್ತಮ ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆದೇಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಗುರುಹಿರಿಯರನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುವುದು, ದಾನಕೊಡುವಾಗ ಇರಬೇಕಾದ ಶುದ್ಧ ಹಾಗೂ ವಿನಯ ಭಾವನೆ, ವಿಹಿತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನಾಚರಿಸ ಬೇಕೆಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರ—ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆದರ್ಶ ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿ ಬಾಳಲು ಬೇಕಾದ ಉಪದೇಶ ಗುರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಮಾಜ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಇದು ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವೇ ಆಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಒಂದು ಮಾತು ಹೀಗಿದೆ:

ಯಾನ್ಯಸ್ಮಾಕಗ್ಂ ಸುಚರಿತಾನಿ |

ತಾನಿ ಸೇವಿತವ್ಯಾನಿ | ನೋ ಇತರಾಣಿ ... |

ಇದರರ್ಥ: 'ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳಿವೆಯೋ ಅದನ್ನು ನೀನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಬೇರೆ(ಕೆಟ್ಟ) ಗುಣಗಳನ್ನಲ್ಲ.'

ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಗುರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಮಾತಿದು. ಲೌಕಿಕ ವ್ಯಾಮೋಹವನ್ನು ಮೀರಿ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಶಿಷ್ಯ ರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುರುವಿನ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಬರುವ ಉದಾತ್ತ ನುಡಿಯಿದು.

ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವುಂಟಾದರೆ ಆಗ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಲಹೆಯಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ವನು ಯಾವುದೇ ಲೌಕಿಕ ಆಸೆ, ಆಮಿಷಗಳಿಗೆ ಮರುಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅಂತಹವರು ನೀಡುವ ಸಲಹೆ ವಿಶಾಲ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಲೋಕೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆಗಿ ರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹವರ ನಡೆ-ನುಡಿಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗ ದಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಎಂತಹವರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ನೀತಿಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಋಷಿಗಳಿಗಿರುವ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆನಂದವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ ಏನೇನು ಬೇಕಾಗಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಯುವಾ ಸ್ಯಾತ್ ಸಾಧು ಯುವಾಽಧ್ಯಾಯಕಃ|

ಅಶಿಷ್ಠೋ ದೃಢಿಷ್ಠೋ ಬಲಿಷ್ಠಃ |

ತಸ್ಯೇಯಂ ಪ್ರಥಮಿ ಸರ್ವಾ ವಿತ್ತಸ್ಯ ಪೂರ್ಣಾಸ್ಯಾತ್|

ಸ ಏಕೋ ಮಾನುಷ ಆನಂದಃ |

'ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಸಂಪನ್ನನೂ, ಉನ್ನತ ಆಸೆಯುಳ್ಳವನೂ, ದೃಢಶಾಲಿಯೂ, ಬಲಿಷ್ಠನೂ, ಸಕಲ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿ

ರುವ ಪೃಥಿವಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಂದಿರುವವನೂ, ಯುವಕನೂ ಆಗಿರುವವನ ಆನಂದವೇ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಆನಂದ.’

ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನವೇ ಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಆನಂದವು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಋಷಿಗಳು ಇಂತಹ ಲೌಕಿಕ, ಕ್ಷಣಿಕ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೂ ಮೀರಿದ ಶಾಶ್ವತ ಆನಂದದ ಅನ್ವೇಷಣೆಯೇ ಅವರ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಮನುಷ್ಯಾನಂದದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಮನುಷ್ಯಗಂಧರ್ವಾನಂದ, ದೇವ ಗಂಧರ್ವಾನಂದ - ಪಿತೃಗಳ ಚರಲೋಕ ಲೋಕಾನಂದ - ಅಜಾನಜ ದೇವಾನಂದ - ಕರ್ಮದೇವಾನಂದ - ಇಂದ್ರಾನಂದ - ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾನಂದ - ಪ್ರಜಾಪತ್ಯಾನಂದ - ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಮುಂದುಮುಂದಿನ ಸತ್ಯದ ಅರಿವಾದಂತೆ ಹಿಂದೆ ತಿಳಿದಿರುವುದು ಅಸತ್ಯ ಎಂದು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಇದೇ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ನಶ್ವರವಾದ ಮನುಷ್ಯ ಆನಂದದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದ ಹಂತದವರೆಗೂ ಏರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವೇ ಯೋಗಿಯು ಬಯಸುವ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸ್ಥಿತಿ.

ಆ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಆರಿಯುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಫಲಸಿದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೇ ನಾವು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಳಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಭೃಗುವಿನ ವೃತ್ತಾಂತದಿಂದ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ತಪಸ್ಸೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೂಲ, ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ನಾವು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಸ್ಥೂಲದಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮದಡೆಗೆ ಸಾಗುವ ಕ್ರಮ ಇಲ್ಲಿ ಸುವ್ಯಕ್ತ. ಅನ್ನಮಯ-ಪ್ರಾಣಮಯ-ಮನೋಮಯ - ವಿಜ್ಞಾನಮಯ - ಆನಂದಮಯ ಕೋಶಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಪರ

ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗುವ ಕ್ರಮ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವ ರೀತಿ ಅನನ್ಯ. ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲನನ್ನಾಗಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ ಗುರುವಿನ ಲಕ್ಷಣ. ಆದರ್ಶ ಗುರುವಿನ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಕೇವಲ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದಲ್ಲೇ ನೆಲೆಸದೆ, ಲೌಕಿಕ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನ್ನದ ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವವನ್ನಿಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನ್ನಂ ನ ನಿಂದ್ಯಾತ್ ತದ್ ವ್ರತಮ್ - ‘ಅನ್ನವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ನಿಂದಿಸಬಾರದು. ಅದು ವ್ರತ.’

ಅನ್ನಂ ನ ಪರಿಚ್ಛೇತ ತದ್ ವ್ರತಮ್ - ‘ಅನ್ನವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಕೂಡದು. ಅದು ವ್ರತ.’

ಅನ್ನಂ ಬಹು ಕುರ್ವೀತ ತದ್ ವ್ರತಮ್ - ‘ಅನ್ನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದು ವ್ರತ.’

ಅನ್ನವನ್ನೂ, ವಸತಿಯನ್ನೂ ಯಾರಿಗೂ ನಿರಾಕರಿಸಕೂಡದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರ್ಶ ಮಾನವತಾವಾದಿಯ ಯೋಗ್ಯ ನಡತೆಯಿದು.

ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿರಕ್ತಿ ಯೊಂದೇ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲ. ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿದ್ದು, ಧರ್ಮ ಚರಣೆಯ ಮೂಲಕ ವಿಹಿತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಾ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಎಲ್ಲ ಆಶ್ರಮದವರಿಗೂ ಅನುಸರಣೀಯ. ಇಂತಹ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಸತ್ಯತೆಯಿಂದಾಗಿಯೇ ಈ ಉಪನಿಷತ್ತು ಚಿರನೂತನವೆನಿಸುತ್ತದೆ, ಆಪ್ತವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜರ ಹೃದಯ

ಶ್ರೀರಂಗಂ ಸಮೀಪದ ಗೋಷ್ಠಿಪುರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಗೋಷ್ಠಿಪೂರ್ಣರಂಬ ಸಾಧುಗಳಿದ್ದರು. ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜರು ಅವರಿಂದ ವೈಷ್ಣವ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಅರ್ಥಸಹಿತ ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಹಲವು ಬಾರಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಹದಿನೆಂಟು ಬಾರಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು ಗೋಷ್ಠಿಪೂರ್ಣರು. ಇದರಿಂದ ದುಃಖಿತರಾದ ರಾಮಾನುಜರು ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟರು. ಆಗ ಹೃದಯ ಕರಗಿದ ಗೋಷ್ಠಿ ಪೂರ್ಣರು ಅವರಿಗೆ ಪವಿತ್ರವಾದ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ, ‘ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಯೋಗ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದವನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ನೇರ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ನೀನು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಇದನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಬೇಡ’ ಎಂದರು.

ಗುರುವಿನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ಶ್ರೀರಂಗಂಗೆ ಬಂದ ರಾಮಾನುಜರಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರ ಭಾವನೆಯೊಂದು ಉದ್ಭವವಾಯಿತು. ಅವರು ಎದರು ಸಿಕ್ಕಿದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆದು, ‘‘ಬನ್ನಿ, ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲ ಅಮೂಲ್ಯ ರತ್ನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ’’ ಎಂದರು. ಜನಸಾಗರವೇ ಅವರ ಹಿಂದೆ ಬಂತು. ದೇಗುಲದ ಗೋಪುರವನ್ನೇರಿದ ರಾಮಾನುಜರು ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳುವಂತೆ ಜೋರಾಗಿ, ತಾವು ಪಡೆದಿದ್ದ ‘ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ’ ಎಂಬ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಅವರಿಂದ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದವರೆಲ್ಲರೂ ಧನ್ಯರಾದರು.

ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಗೋಷ್ಠಿಪೂರ್ಣರು ಕೆಂಡಮಂಡಲವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಬಯ್ಯತೊಡಗಿದರು. ರಾಮಾನುಜರು ವಿನೀತರಾಗಿ, ‘‘ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದರೆ ನಾನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆ, ಅಲ್ಲವೆ? ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದೇನೆ. ನನ್ನಂತಹ ನಿಕೃಷ್ಟನೊಬ್ಬ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮೂಲಕ ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ದುಃಖಿಗಳು, ಗಂಡಸರು, ಹೆಂಗಸರು, ಮಕ್ಕಳು ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಾದರೆ, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಶುಭಕರವಾದದ್ದು ಇನ್ನೇನಿದೆ?’’ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

